

Konfrontace generací

Potkali jsme je na výletě v Českém ráji, zdálky vypadali jako spokojená rodinka na výletě, a snad i spokojení byli. Když jsme se ale míjeli, překvapilo mě, že maminka psala smsky, dcera poslouchala písničky a synek si za chůze dokonce hrál nějakou hru na tabletu... Byl krásný slunečný jarní den, ptáci zavodili o krásnější trylek, objevili se první motýli, stromy se opatrně probouzely k životu. Okolí vnímali snad jen dědeček s babičkou jdoucí o pár kroku za naší rodinkou...

Bylo to zvláštní setkání. Je snad dnešní mladá generace natolik odlišná od generací svých rodičů nebo prarodičů? A co teprve ti nejmladší...

Posledních zhruba sto let je charakterizováno překotným rozvojem ve všech oblastech lidské činnosti.

Dnešní prarodiče si pamatují válku, zavádění elektřiny na venkově, budování vodovodů, stavění domů bez mechanizace, hospodaření na vlastním poličku s kravami, jejich zabavení komunisty, časy kdy nebyla televize... Jejich vnuci nebo pravnucci žijí ve zcela odlišném světě – málem nevědí, jak živá kráva vypadá, elektřina a teplá voda jsou úplnou samozřejmostí, fyzickou práci téměř neznají a o válce jen četli nebo viděli filmy v televizi, resp. na internetu. Zjednodušeně řečeno by se dalo říci, že starší generace je ovlivněna historickými událostmi, zatímco mladší generace je ovlivněna jen a především internetem. Proto lze bez nadsázky tvrdit, že nástup éry internetu představuje zásadní přelom v historii lidstva podobně jako při vynálezu písma či knihtisku.

Rozdíly mezi generacemi se stále více prohlubují a dnešní svět sdílí několik zásadně odlišných generací, označované jako X, Y a Z,

což dosud v historii lidstva nebylo. Tím, že se dnes běžně dožíváme osmdesátky, je obvyklé, že dítě má rodiče, prarodiče i praprarodiče. Co generace, to však zpravidla jiné hodnoty a tím i jiný způsob uvažování. Navíc je tu internet a jiné technologie, které vývoj ještě zrychlují. A kromě toho dříve žila rodina pohromadě a prarodiče tak mohli ovlivňovat přemýšlení svých vnoučat a naopak. Rozdíl v hodnotách nikdy nebyly propastnější, než je tomu dnes.

Chceme-li trochu porozumět chování a jednání jednotlivých generací – například proto, abychom si navzájem lépe porozuměli –, je třeba se alespoň trochu seznámit s jejich charakteristikou.

Generace X

Do generace X jsou zařazeni lidé starší 35 let. Do zaměstnání docházejí poctivě a nemění je, je-li

to samozřejmě možné. V produktivním věku mají lidé generace X celkově více práce. Nedostatek dlouhodobých jistot jim nahrazuje růst osobní svobody. Jde o výrazně postojovou generaci, to znamená že hledají takové hodnoty, které se vyplatí zastávat celý život. Snaží se nezádlužovat a módu půjček, úvěrů a hypoték nechápou. Snaží se vyhybat konfliktům. Pravidelně spoří na stáří, podporují své děti.

Generace Y

Lidé narození mezi lety 1980 až 1995, kteří už si téměř nepamatují svět bez internetu. Nemají problém střídat zaměstnání – přece nebudou celý život sedět na jedné židli! Mají vlastní bydlení na hypotéku, investují velkou část prostředků do volného času. Chtějí založit rodinu, ale „na to je přece ještě moře času“.

Lidé generace Y poslouchají podobnou hudbu a znají podobné režiséry, mluví a myslí podobně bez ohledu na to, kde se narodili. Svoboda a nové možnosti udělaly z lidí generace Y takzvanou občanskou generaci: Semkli se k sobě navzájem a nevěří ani rodině, ani kariéře, ani vzdělání, ani státu. Někdy jsou lidé generace Y označováni jako „názorová generace“: Dokážou měnit a přizpůsobovat své názory, domluvit se je pro ně

Foto: pipp – freemages.com

důležitější než mít poslední slovo. Mít čas na sebe a své blízké je pro ně prioritou, které by neměly stát v cestě staré představy o rodině nebo kariéře.

Jeden postřeh ze zprávy Generační výměna stráží personální společnosti Hays: „Mějme na paměti, že generace Y má až přemrštěný pocit výjimečnosti a svou budoucnost vidí optimisticky.“

Generace Z

Lidé narození v letech 1995 až 2010. Od útlého věku sedí

u počítače, začínají samozřejmě hrami. U počítače také tráví většinu volného času, ať už ve škole, nebo doma. Mají profily na facebooku, twitteru, myspace, žijí v prostoru second life, píšou vlastní blog, na youtube věší videa a chatují s desítkami „kámošů“, kteří také visí na síti. Škola jim nedává smysl. Zdá se jim stará a zkostratělá. To, co slyší od učitelů, znají už dávno z internetu. Na světě jich v současnosti žije miliarda.

Mladí generace Z jsou definováni internetem a multikulturalismem, válkami, finanční krizí, rozpadem

Facebook je náš svět, život, všechno...

„Nesed' u toho zasel!“ Tuto větu často slyšíme od svých rodičů. Většina z nich nemá sociální síť příliš v lásce, jenže kolika z nás se někdy maminka zeptala, co nám například facebook dává?

Díky němu můžeme být v neustálém spojení s přáteli. Smluvit si schůzku nebo si popovídat s kamarádkou ze vzdáleného města. A to vše zdarma, rodiče si ani neuvědomují, kolik peněz jim tak šetříme za kredit. Facebook nám také zajišťuje obrovský přehled o dění kolem nás, jaký klub navštívil náš kamarád nebo s kým byl včera venku. Jeho další velkou výhodou je možnost zakládání skupin nebo událostí, kde jinde by se zapomnětliví žáci dozvěděli o zítřejší písemce z češtiny nebo páteční školní party? Těžko bychom věděli, „co se kde šustne“. Samozřejmě rodiče o nás mají oprávněně velký strach, číhá zde spousta lidí, která chce naše osobní informace zneužít. Proto musíme dávat pozor, co o sobě zveřejňujeme. Kromě komunikace jsou důležitou součástí našeho života fotky, k tomu slouží například Instagram. Selfie, jahody se šlehačkou k snídani, nové boty nebo procházka po slavném zahraničním městě. Dokumentujeme všechno a sdílením na sociálních sítích jako je Instagram dáváme světu vědět o své existenci a dobrými fotkami si zvyšujeme prestiž u kamarádů.

Adéla Konečná (17 let)

rodiny a v podstatě kompletní ztrátou jistot. Jejich prioritou je vzdělání a rozvoj svých schopností, takže pokračují v individualistickém vývoji nastoleném předchozími generacemi. Jsou intelektuálně vyspělí, dospívají příliš rychle, nechápou termíny jako status quo nebo tradice a tak nějak v podvědomí cítí, že svůj svět si budou muset vybudovat sami.

Věří především ve svou schopnost vyřešit každý problém po svém, takže se čeká, že Z bude úplně obcházet tradiční společenská řešení. Pokud vás zajímá, proč vlády a firmy investují tolik peněz do ochrany proti hackerům, bezpilotních kamerových systémů nad městy, různých analyzátorů aktivit občanů a nových bezpečnějších vrstev identifikace, odpovědí některých autorů je „příprava na příchod generace Z“.

A co nás čeká dál? Generace Alfa

První generace kompletně narozená v 21. století je zatím záhada.

Víte že...

- třetina školních dětí v Česku má neomezený přístup k internetu?
- sledování videa je pro děti jednou ze základních internetových aktivit? Pouští si je 94 procent žáků. Ve 4. třídě kouká na internetová videa 84 procent žáčků. Od 7. třídy už prakticky všichni. Nejčastěji jsou to videa hudební, vtipná nebo videa ke konkrétním počítačovým hrám.
- čím jsou děti starší, tím více času tráví on-line. Dítě ve 4. třídě se připojuje zhruba jednou za dva až tři dny. Zato typický osmák zapíná internetový prohlížeč hned po příchodu domů.

průzkum portálu Seznam.cz

Nejenže budou tyto děti žít ve světě prolutém informačně-komunikačními technologiemi a na pokraji ekologicko-humanitární krize, ale především budou ve věku informací

a krizi žít i jejich rodiče, učitelé, starší spolužáci a životní vzory.

Věčné téma – internet

Nejvíce napětí mezi dospělými a mladší generací vzniká v přístupu k trávení volného času. Zde je střet generací nejmarkantnější. Zatímco starší jsou zvyklí trávit u televize hodně času, mladší si svůj volný čas organizují sami a na filmy a seriály se dívají, kdy chtějí, protože si je stahují do počítače, případně je sledují na internetu. Podle některých psychologů se mladí už ani nedovedou přizpůsobit programovanému poslechu v určitý den a určitou hodinu, jsou už prostě zvyklí svobodně nakládat s volným časem.

Na druhou stranu internet nepochybně stimuloval kreativitu. Převážná většina mladých lidí vykazuje na počítači samostatnou produkci (fotografie, blogy, videa, hudba...) Jsou to ale díla spíše v přeneseném slova smyslu,

Papež: Internet je Boží dar, ale nestačí být jen online

Papež František považuje světovou počítačovou síť za Boží dar, který je ale zatížen četnými riziky. Svůj názor dal najevo v poselství ke Světovému dni komunikačních prostředků, které bylo zveřejněno ve Vatikánu.

Internet podle hlavy římskokatolické církve může všem přinést větší možnosti setkávání a solidarity, „a to je dobrá věc, dar Boží“. Zároveň ale také může vést k odloučení našich blízkých nebo k vyloučení těch, kteří k němu nemají přístup, upozornil.

„Rychlost informace přesahuje schopnost reflexe a úsudku,“ varuje také papež v poselství nadepsaném Komunikace ve službě autentické kultury setkávání. „Jestliže komunikace slouží převážně k podpoře spotřeby, pak máme co do činění s brutální agresivitou,“ dodává.

„Nestačí brouzdat digitálními ulicemi, být prostě připojeni. Je třeba kontaktů, které doprovázejí skutečné setkání. Nemůžeme žít sami, uzavřeni v sobě samých,“ nabádá František.

V poselství rovněž vyzývá církev, aby otevřela dveře do digitálního světa, a byla tak v kontaktu s dnešními lidmi. Komunikace podle něj přispívá k projevení misijního poslání církve. „Nebojte se stát se občany digitálního světa!“ naléhá.

Světový den komunikačních prostředků, ustavený v roce 1963 druhým vatikánským koncillem, se slaví v neděli před letnicemi. Letos to je 1. června. Papežovo poselství bývá obvykle zveřejněno 24. ledna, na svátek sv. Františka Saleského, patrona novinářů a spisovatelů.

Převzato z Radiovaticana

většinou se totiž spokojují s využitím už existujících videonahrávek a jejich napodobováním. Jen malá část mladých předkládá na síti něco originálního.

Zajímavý postoj zaujímá mladá generace k nelegálnímu stahování cizí produkce. Téměř všichni prakticky bez zábrán stahují do počítače hudbu, filmy, fotografie a netrápí je žádný pocit viny. Omlouvají se slovy: Nekrademe, sdílíme! Ale dobře přitom vědí, že nemají pravdu.

Změní se výuka?

Nové technologie obměňují celý systém osvojování si znalostí – vyučování. Mladí namítají: Proč bychom si měli něco zapamatovávat, když si lze všechno jednoduše najít na síti? Když máme takhle velkou „externí“ paměť, proč nevyužívat své kapacity na něco kreativnějšího? Otázkou, která se nabízí, je, jestli takto uvolněné mozkové kapacity budou využity k dalšímu pokroku lidstva. Někteří psychologové jsou v této otázce skeptičtí a upozorňují, že myslet si, že stačí mít přístup k vědomostem, aby člověk věděl, je iluze. Bez určitého memorování se nelze v přivalu informací vyznat. Bohatství informací nabízených na internetu je užitečné, jen když je přijímáno intelektuální strukturou,

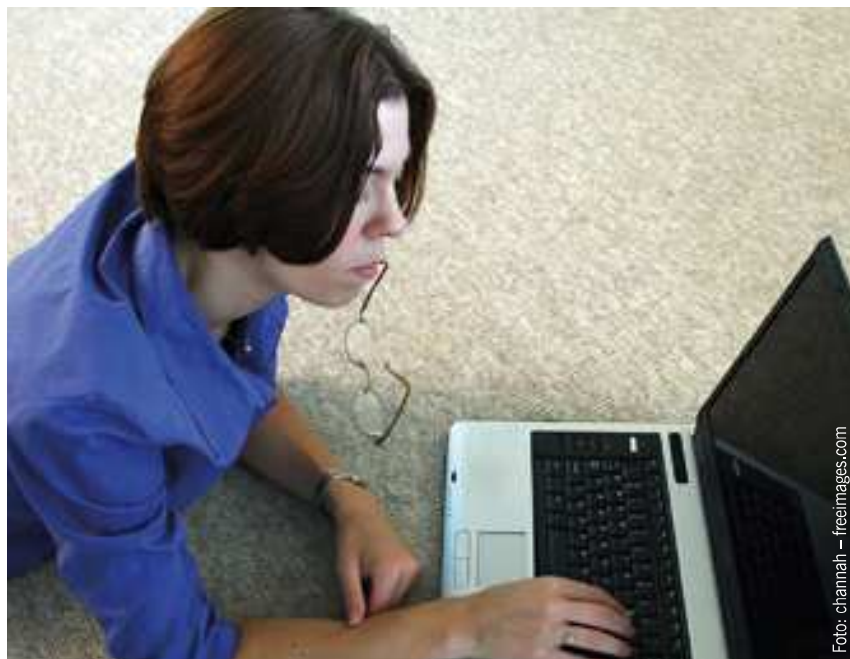

Foto: channah – freemages.com

připravenou na jejich zasazení do patřičné perspektivy. V opačném případě hrozí mladým – podle této teorie – neschopnost samostatného uvažování a vlastní reflexe.

Pochopit = porozumět

Proč se ale vůbec charakteristikami jednotlivých generací zabývat? Není to jen zajímavost?

To, co nás formovalo, nás může poučit. S jistými generačními „škátkami“ počítají zájmové skupiny, PR agentury, politické kampaně,

reklama... Proč tedy nebýt připraven a nerozumět souvislostem? Dalším důvodem, proč se mezigeneračními rozdíly zabývat, je porozumění a spolupráce. Generační „škatulky“ nám mohou lehce pomoci lépe si navzájem rozumět a lépe spolupracovat. Mnoho problémů v současnosti vychází z nejasných rozdílů v očekávání zúčastněných stran. Mít možnost alespoň rámcově odhadnout, na jakých pilířích stojí osobnost druhého člověka, nám může pomoci stavět společný základ pro lepší komunikaci a sdílení životního prostoru.

Karel Možný

Blog

Zaslechli jste od někoho, že má svůj blog a moc nevíte, co si pod tím představit? Blog je internetový prostor, který si může vytvořit úplně každý, a po založení na něj psát téměř cokoliv. Chcete okomentovat politickou situaci a získat názory druhých? Není nic jednoduššího než napsat článek a čekat na reakce čtenářů. Můžete debatovat, pomocí diskusí pod články, s lidmi z celé republiky. Můžete psát o všech vašich zálibách, ať už vás baví vaření, cestování či móda. Mnohdy se stanete někým, kdo má vliv na své čtenáře, kteří se řídí tím, co napíšete. Třeba takové fashion blogerky jsou v poslední době těmi, kdo udává nové trendy.

Ríkáte si, co vám blogování přinese? V první řadě je to možnost svobodně psát o tom, co vás zajímá. Zadruhé získáte názory lidí, kteří žijí okolo vás. Každý jsme unikát a každý máme jiný pohled na věc. A v neposlední řadě můžete získat nové kamarády, příležitosti a zkušenosti. Sice to chce občas „hroší kůži“, protože ne všichni lidé navštěvují blogy kvůli rozšíření obzorů, ale kvůli tomu, aby ryli a blogera uráželi, ale věřím, že si po chvíli zvyknete a budete to brát s nadhledem. Psát blog je skvělý způsob, jak přenášet radost z koníčku, který vás baví, širší veřejnosti. Z osobní zkušenosti doporučuji začínat na stránkách např. www.blogger.com, www.wordpress.com, nebo www.blog.idnes.cz

Tereza Mikulová (17 let)